

Odvraćanje od Prekršaja zbog Droga

CROATIAN

Drug-Crime Diversion

I N F O R M A T I V N I L I S T I Ć ■ K O L O V O Z 2 0 0 2 .

Razbijanje veze između droga i krivičnih djela

Između uzimanja droga i krivičnog djela postoji znatna veza. Mnogi korisnici droga se upuštaju u krivične prekršaje kako bi platili za drogu koju koriste (na primjer krađa imovine).

Odvraćanje od prekršaja zbog droga (Drug-crime diversion) daje mogućnost počiniteljima krivičnog djela koji uzimaju droge da se podvrgnu liječenju i/ili da se poduče o drogama, te im se na taj način pomogne da prestanu uzimati droge i da više ne čine krivična djela.

Usmjereni na lakše prekršaje zbog droga, ovi programi odvrćanja od prekršaja zbog droga ujedno nastoje i spriječiti potencijalnu mlađu generaciju korisnika droga da počine krivično djelo zbog droga.

Odvraćanje od prekršaja zbog droga ne mijenja zakonski status droga. Posjedovanje i korištenje nezakonitih droga i dalje ostaju krivični prekršaji.

Savezna Vlada, putem Inicijative odvrćanja od nezakonitih droga (Illicit Drug Diversion Initiative), i dalje surađuje sa svim državnim i teritorijalnim Vladama na uspostavi ujednačenog pristupa odvrćanja od prekršaja zbog droga za cijelu Australiju.

Kako odvrćanje od prekršaja zbog droga pomaže zajednici?

- povezujući poduku o drogama i programe liječenja s pravnim sustavom pruža jaki poticaj da se ostane na liječenju
- osiguravajući liječenje zbog problema s drogama pomaže spriječavanju kriminala
- programi potiču sudionike da preuzmu odgovornost za svoje uzimanje droga i krivična djela povezana s time
- manje ljudi se pojavljuje na sudovima zbog manjih prekršaja povezanih s drogama

Što se poduzima u svezi odvrćanja od prekršaja zbog droga u NSW-u?

U NSW-u se provodi pet programa odvrćanja od prekršaja zbog droga. Neki se provode na cijelom teritoriju države,

a drugi se isprobavaju na određenim područjima. Ti se programi prilagođavaju potrebama mjesnih i regionalnih zajednica.

Svaki program je usmjeren na prekršitelje u različitim stadijima pravnog sustava. Za lakše prekršitelje s ograničenim sudjelovanjem u krivičnim djelima predviđena je rana intervencija, dok su prekršitelji s ozbiljnim problemima zbog droga obuhvaćeni u strogo nadgledanim programima.

Sudionici programa moraju zadovoljiti zahtjeve programa kao što su stroga pravila i nadgledanje.

Svi programi odvrćanja od prekršaja zbog droga se prate i ocjenjuju. Pristup koji se na osnovi evidencije pokaže uspješnim, bit će ponuđen za daljnju provedbu u NSW-u. Neuspješni pristupi će se obustaviti.

1. Promjene Zakona za mlade prekršitelje* (Young Offenders Act*)

U travnju 2000. došlo je do izmjena u Zakonu za mlade prekršitelje kako bi bili obuhvaćeni i manji prekršaji zbog droga (kao na primjer posjedovanje manje količine droga) koje počine mlade osobe.

Ova promjena omogućuje počiniteljima manjih prekršaja zbog droga da dobiju pomoć, s ciljem da ih se spriječi da ponovno počine krivično djelo. Primjenjuje se u svim područjima NSW-a.

Posjedovanje droga je i dalje nezakonito. Zakon za mlade prekršitelje jedino pruža alternativno rješenje sudovima u nekim slučajevima. U svim slučajevima, policija i dalje ima pravo podnijeti prijavu protiv prekršitelja.

Zakon za mlade prekršitelje se neće primjenjivati na mlade osobe za koje se sumnja da opskrbljuju ili trguju drogama. Protiv njih će se podnijeti krivična prijava. Policija se pridržava strogih pravnih smjernica pri odlučivanju kada i kako primijeniti Zakon.

Kako se na osnovi Zakona može postupiti prema mladim prekršiteljima?

Zakon se odnosi na mlade koje je policija uhapsila zbog raznih vrsta prekršaja, uključujući:

- Posjedovanje manjih količina nezakonitih droga
- Posjedovanje pribora za uzimanje droga, ili

Commonwealth of Australia

ActNow NSW GOVERNMENT AND YOU
Taking a stand against drugs

- Neke druge manje prekršaje povezane s drogama (summary drug offences)⁹.

Mladi prekršitelj može dobiti *opomenu (warning)* ili *upozorenje (caution)*, ili ga se može uputiti na *konferenciju pravde za mlade (youth justice conference)*.

Opomene može izdati policija za lakše prekršaje bez nasilja. Opomena se izdaje na ulici i mlada osoba ne mora priznati prekršaj. Policija zabilježi podatke o mladoj osobi i prekršaju.

Upozorenje je formalni postupak pri kojem je mlada osoba uhapšena i priznaje krivicu. Kod izricanja upozorenja mlada osoba je u pratnji roditelja/skrbnika, a moguće i djelatnika za rad s drogama ili alkoholom. Mlada osoba potpisuje formalnu obavijest o upozorenju. Mladoj osobi se objasne pravne i zdravstvene posljedice zbog uzimanja droga, i daju informacije o službama za liječenje i savjetovanje.

Ukoliko se radi o ozbiljnijim okolnostima, mogu se održavati i *konferencije pravde za mlade (youth justice conference)*. Policija i/ili sud mogu uputiti prekršitelja na konferencije pravde za mlade. Konferenciju vodi sazivač osposobljen pri Ministarstvu pravde za maloljetnike (Department of Juvenile Justice).

Tijekom konferencije mladi prekršitelj je suočen s osobama koje su bile teško pogođene zbog prekršaja ili prekršiteljevog postupka. Uz svaku stranu su prisutni ljudi koji im daju podršku. Od mlade osobe se traži da objasni svoje postupke i preuzme odgovornost za svoj prekršaj. Mlada osoba i žrtva se dogovore oko plana za odgovarajuće rješenje kojeg se mlada osoba mora pridržavati. Plan je tako zamišljen da se njime rješavaju problemi nastali zbog droga ili neki drugi problemi koji su doprinijeli njihovom krivičnom ponašanju. Plan može sadržavati i liječenje i savjetovanje. Napredovanje se nadgleda.

Ukoliko je plan ispunjen, ne poduzimaju se daljnje akcije. U protivnom, slučaj se vraća na policiju ili sud.

Za više informacija nazovite Department of Juvenile Justice na: (02) 9289 3319.

⁹ Prekršaje zvane "Summary offences" može rješavati Mjesni sud.

Nicky, 15-godišnja djevojka je uhapšena zbog krađe i posjedovanja manje količine heroina. Policija ju je ispitala i s obzirom na njenu dob, u pomoć je pozvan djelatnik policije za rad s mladima (Police Youth Liaison Officer-YLO). Tijekom razgovora postalo je jasno da su ukradene stvari bile namijenjene prodaji radi kupnje droge. Nakon razgovora, YLO je razgovarao s Nicky i njenom majkom o mogućim oblicima liječenja.

Nakon razmatranja da li da se prema Nicky postupi na temelju Zakona za mlade prekršitelje, YLO je zaključio da ona za počinjene prekršaje ima pravo na upozorenje. S obzirom da se radilo o prvom i lakšem prekršaju, policija je odlučila izdati joj upozorenje. YLO je ostao u kontaktu s Nickynom obitelji za svo vrijeme od razgovora do dana kad joj je policija izdala upozorenje. Nicky je nastavila uzimati droge u tom razdoblju.

Na upozorenju, Nicky se složila da će liječenje biti u njenom interesu. YLO se povezao s programom za adolescente u tom kraju (adolescent residential program) i Nicky ga je počela pohađati.

Svi izvještaji ukazuju da se liječenje odvija dobro. Za nadati se je da će vrijeme provedeno na liječenju pomoći Nicky da organizira svoj život bez novih prekršaja ili uzimanja nezakonitih tvari.

2. Program upozorenja za odrasle korisnike marihuane* (Adult Cannabis Cautioning Scheme*)

Program upozorenja za odrasle korisnike marihuane, uveden od strane Vlade NSW-a kao jednogodišnji pokusni program u travnju 2000, produžen je na još dvije godine. Ova inicijativa se provodi u cijeloj državi i daje mogućnost policiji da prekršiteljima zbog marihuane da upozorenje umjesto podnošenja krivične prijave.

Ovaj program ne oslobađa od krivične odgovornosti niti legalizira marihuanu. U NSW-u i dalje ostaje nezakonitim uzimanje, posjedovanje, uzgajanje, uvoženje i prodaja marihuane.

Policija može izdati obavijest o upozorenju (cautioning notice) odraslim osobama koje zatekne s manjom količinom lišća marihuane (ne više od 15 grama) i/ili opremom za uzimanje marihuane. Ta obavijest sadrži zdravstvene i pravne informacije o uzimanju marihuane, a daje i brojeve telefona radi kontaktiranja Informativne službe o alkoholu i drogama (Alcohol and Drug Information Service – ADIS). ADIS (24 sata dnevno, 1800 telefonska služba) je produžen kako bi se upozorenim prekršiteljima pružile informacije o liječenju, savjetovanju i službama pomoći. Ovim programom će počinitelji lakših prekršaja zbog marihuane izbjeći krivičnu kaznu.

Osoba može dobiti samo dva upozorenja. Prekršitelj koji primi drugo upozorenje morat će se podvrgnuti obvezatnom savjetovanju i obrazovnim predavanjima.

Nastave li prekršitelji uzimati marihuanu i policija ih uhvati, protiv njih će se podnijeti krivična prijava i morat će se pojaviti na sudu.

Osobe s poviješću nasilnog ponašanja, seksualnih prekršaja ili prekršaja zbog droga, nemaju pravo na upozorenje.

Za više informacija, nazovite NSW Police Service na: (02) 9265 5185.

3. Sudsko rano upućivanje na liječenje* (Magistrate Early Referral into Treatment – MERIT*)

MERIT program je namijenjen okrivljenima koji imaju pravo biti pušteni na uvjetnu slobodu uz jamčevinu i za koje se smatra da će im liječenje i rehabilitacija biti od koristi. MERIT programom se nastoji spriječiti optužene

da počine prekršaj i ponovno počnu uzimati droge, i to tako da im je jedan od uvjeta za slobodu uz jamčevinu da se moraju podvrgnuti liječenju ovisnosti o drogama.

Program se pokazao uspješnim kroz pokusno razdoblje u Lismoreu i tijekom sljedeće dvije godine će se uvesti u svim područjima koje pokriva zdravstvena služba NSW-a.

U sklopu MERIT programa suci za prekršaje upućuju optužene osobe na određene vrste liječenja ili rehabilitacije kao preduvjet puštanja uz jamčevinu. Sudjelovanje u MERIT programima je dobrovoljno i prekršitelj napredak u liječenju se može uzeti u obzir prilikom posljednjeg saslušanja i određivanja kazne.

Posebno obučeni specijalizirani zdravstveni i socijalni djelatnici vode pojedinačnu brigu o sudionicima tijekom razdoblja uvjetne slobode. Mjesni sud prima redovite izvještaje o njihovom napretku tijekom razdoblja slobode uz jamčevinu, koji obično traje tri mjeseca, sve do konačnog zaključenja sudskog procesa.

Osobe okrivljene zbog nasilničkog ili seksualnog prekršaja nemaju pravo na ovaj program.

Kako se provodi MERIT?

Za sudionike se pripremi program liječenja od droga. Zdravstveni djelatnik, posebno namijenjen svakom sudioniku, pruža potporu i usmjerava ih dok traje liječenje. Program može uključiti:

- detoksifikaciju
- metadon ili neke druge terapije lijekovima (medicinsko liječenje ovisnosti o drogama)
- boravak u institucijama i druge rehabilitacijske programe
- pojedinačno i grupno savjetovanje
- programe sprječavanja ponovnog uzimanja droga od strane optuženog.

Ako okrivljena osoba ne dođe na liječenje, počini novi prekršaj, ili se ne pridržava dogovorenih uvjeta za slobodu uz jamčevinu, o tome se obavijesti mjesni sud, koji može obustaviti program. Kad je program okončan, sudac za prekršaje može pri određivanju konačne kazne uzeti u obzir napredak okrivljenog.

Za više informacija, nazovite NSW Attorney General's Department na: (02) 9228 7620.

Peter ima 25 godina i uzima heroin 9 godina. Okrivljen je za krivično djelo provale i prekršaj zbog uzimanja droge. Ovo mu je prvi put da se pojavljuje pred sucem.

Zbog svoje povijesti s uzimanjem droga, Peter je upućen na procjenu radi uključivanja u MERIT program. Procjenu Peterovog problema zbog droga izvršio je zdravstveni stručnjak. Peter je pristao da se podvrgne programu liječenja metadonom, da pohađa obrazovne skupine u sklopu MERIT programa i redovito odlazi na savjetovanja s određenim mu djelatnikom (Caseworker). Sudska parnica je odgođena dok je

Peter uključen u MERIT program. Sud je dobivao redovite izvještaje o tome kako Peter ispunjava zahtjeve iz MERIT programa.

Peter je nakon 15 tjedana uspješno okončao MERIT program.

Uskoro će Peterov sudski proces biti okončan. Odlučio je priznati krivicu. Sudu će biti dostavljeni na razmatranje izvještaji o Peterovom napretku u MERIT programu.

Peter sada ima stalni posao i ostaje u programu liječenja metadonom.

4. Sud za odrasle korisnike droga (Adult Drug Court)

Prvi Sud za korisnike droga u Australiji je otvoren u Parramatti u veljači 1999. godine. Sud za korisnike droga ima za cilj da odraslim prekršiteljima s ozbiljnim problemima zbog droga pomogne razbiti začarani krug droga i krivičnih djela i to tako da im osigurava programe liječenja i rehabilitacije pod nadzorom.

Prekršitelji s područja zapadnog Sydneya mogu dobiti uputnicu Mjesnog suda za Sud za korisnike droga u NSW-u. Pristup je jedino moguć ako:

- sudjeluju u procesu detoksikacije
- izgleda da se mogu rehabilitirati, i
- nisu okrivljeni za nasilničko ponašanje ili seksualne prekršaje, ili za teže krivično djelo vezano uz droge (wholly indictable drug offence)[†].

Kako djeluje Sud za korisnike droga u NSW-u?

Pri Sudu za korisnike droga radi tim koji za svakog sudionika pripremi individualiziran program u trajanju od 12 mjeseci ili duže. Program uključuje redovito:

- pohađanje liječenja zbog droge i rehabilitaciju
- savjetovanje
- obrazovanje i obuku za rad
- praćenje uzima li sudionik droge
- izvještavanje Suda.

Svakog sudionika prati njegov nadzornik (case manager). Sudac i tim Suda za korisnike droga prate napredak pojedinca i mogu, ako treba, promijeniti ili okončati program.

Na kraju programa, Sud za korisnike droga donosi konačnu presudu za okrivljenu osobu. Kod donošenja odluke uzima se u obzir prvotna presuda za okrivljenu osobu i njen napredak u programu Suda za korisnike droga.

Za više informacija, nazovite NSW Attorney General's Department na: (02) 9228 7620.

[†] Prekršaji isključivo zbog droga ne mogu se rješavati na Mjesnom sudu.

Andrea je imala 39 godina kad se prvi put pojavila pred Sudom za korisnike droga. Ona je samohrana majka troje djece, koja su većinu života živjela sa svojom bakom.

Andrea je napustila srednju školu sa 15 godina i radila je povremeno u supermarketima i na benzinskim postajama.

Andrea ima podebeo dosje s krivičnim prekršajima i služila je kaznu u pritvoru za maloljetnike, kao i u zatvoru za odrasle. Počinila je različite prekršaje, ali su svi bili povezani s njenom ovisnošću o heroinu.

Andrea je počela uzimati droge kad joj je bilo 13 godina, a od 16. godine je bila teški ovisnik o heroinu. Pokušala je liječenje metadonom, no njen kaotični način života (bez stalnog zaposlenja ili smještaja) otežavao joj je da se pridržava programa. Andrea je rekla da su joj jedini prijatelji i sami bili ovisnici ili počinitelji krivičnih djela.

Andrea se pojavila na Sudu zbog posjedovanja droge. Određena joj je zatvorska kazna od tri mjeseca i tjedan dana. Kazna je suspendirana u očekivanju njenog uključivanja u program Suda za korisnike droga.

Dok je pohađala program Suda za korisnike droga živjela je kod svoje obitelji, uključujući i njeno troje djece. Majka joj je davala veliku podršku.

Andrea je imala početnih problema prilagođavanja obiteljskom životu, ali je o tome mogla porazgovarati na savjetovanjima. Završila je 18-mjesečni tečaj na TAFE-u i prekinula je veze s ranijim društvom.

Andrea je uspješno okončala svoj program Suda za korisnike droga. Otkad je završila školu, održava kontakte sa svojim nadzornikom i savjetnikom, i nije uzimala drogu.

5. Sud za maloljetne korisnike droga* (Youth Drug Court*)

Dvogodišnji pokusni rad Suda za maloljetne korisnike droga počeo je u srpnju 2000. godine u zapadnom Sydneyu. Da bi mladi prekršitelji sa Suda za maloljetnike (Children's Court) bili upućeni na Sud za maloljetne korisnike droga moraju zadovoljiti sljedeće uvjete:

- imati ozbiljnih problema zbog droga ili alkohola
- priznati krivicu
- živjeti u zapadnom Sydneyu
- na njih se ne mogu primijeniti odredbe Zakona o maloljetnim prekršiteljima (Young Offenders Act)
- prikladni su za liječenje i rehabilitaciju, i
- pristali su se uključiti u program liječenja dok su na uvjetnoj slobodi.

Kako djeluje Sud za maloljetne korisnike droga?

Mladoj osobi je predočen individualiziran program kojeg se mora pridržavati. On traje šest ili više mjeseci, a sadrži raspored liječenja, redovite sastanke sa sudom, pomoć oko zdravstvenih problema, smještaja i obrazovanja. Sudionicima pri planiranju programa pomaže zaduženi djelatnik. Obitelji se također potiču da se uključe u program liječenja.

Planirani program može biti prekinut ako mlada osoba nastavi uzimati droge ili konzumirati alkohol, ili ako počinu neki drugi prekršaj. Ako mlada osoba ne završi program, vraća se na Sud i sudi joj se po prvotnoj krivičnoj prijavi.

U slučajevima kad mladi prekršitelj završi program, kod određivanja konačne kazne uzima se u obzir sudjelovanje i napredak u programu.

Za više informacija, nazovite NSW Attorney General's Department na: (02) 9228 7620.

Max, star 17 godina, je imao puno problema u svom životu kad je upućen na Sud za maloljetne korisnike droga. Dnevno je pušio heroin u vrijednosti od otprilike 50 dolara pa je, da bi mogao kupiti drogu, činio prekršaje. S obitelji nije kontaktirao već duže od pet godina i nije imao stalni smještaj.

Nakon procjene njegova problema s drogama, pripremljen je individualiziran program pojedinačnog nadzora kojim se od njega zahtijevalo da redovito odlazi na savjetovanja i da si nađe stalni smještaj. Vratio se svojoj obitelji i ponašao se u skladu sa strogim uvjetima uvjetnog oslobađanja uz jamčevinu i nadzora.

Dok je bio uključen u program, upisao se na mjesni TAFE i dobio svjedodžbu iz informatičke tehnologije.

Kako je pokazivao napredak, Maxu su olakšani uvjeti uvjetnog oslobođenja te se nije morao tako često javljati. Dozvoljeno mu je i da bez pratnje putuje u vlakovima, a ukinut mu je i redarstveni sat.

Nakon šest mjeseci, Max je trebao završiti svoj YDC program, ali je odlučio ostati u programu još tri mjeseca kako bi završio i drugi stupanj svog školovanja za svjedodžbu iz informatičke tehnologije, prije no što ode na Sud zbog izricanja kazne.

Otkad je primljen u YDC program, Max nije počinio prekršaj, nije stigla nikakva prijava protiv njega, niti se sumnja da je uzimao drogu.

* Prema Inicijativi o odvraćanju od korištenja nezakonitih droga (Illicit Drug Diversion Initiative) Vijeća australskih vlada (Council of Australian Governments), savezna Vlada financijski potpomaže ovu inicijativu odvraćanja.